

„Szúzen” a forradalomban

Prológus:

Hat éves korukban a kis srácok mozdonyvezetőkké, tűzoltókká szeretnének válni. Később katonává, érettebbek lovas katonává, huszárokká! A fiúknál az első olvasmány élményeket az indiános könyvek követik. Winnetou, Csingacsguk, a fehér identitástudattal rendelkezők Old Shaterhand (*született Xantus János*) késői unokáik szerepét szeretnék átélni. A felső tagozat aztán elhozza a lovagok korát, a kora középkort. Így minden magára valamit adó ifjú titán Artúr király, vagy Lancelot akar lenni, és az Exalibur-ral hadonászva rohangál a Szent Grál után.

Nekem már az indiánoknál megszakadt a katonásdi. Pontosítsunk, reális fordulatot vett honvédelem szent kötelessége. Az MHSZ-hez szegődtem 13 évesen és vizsgázott rádióamatőr lettem. (*Ha nagyon villogni akarok: a „hullámok lovagja”.*) Ez az ifjúkori „vitézkedés” aztán meghozta számomra a Puskás Technikumot, az meg a villamosmérnöki diplomát, aminek szerves folytatása az egészen a nyugdíjig eltartó infokommunikációs oktatói, kutatói (*ebben a sorrendben*) pálya lett. (Kezdetben egyetemi, később középiskolai szinten.) A kerülettárs, Gát utcai költő szavaival élve: „Én egész népemmet *próbáltam* nem *csak* középiskolás fokon *elektronikára, informatikára* tani-tani.” Így aztán 13-66 éves korom között már nem a romantika, hanem a kőkemény munka jellemezte hol félkatonai (*postás*), hol mély katonai munkámat. (*1992-ben állami vizsgabizottsági társelnöki megbízást kaptam a Bolyai János Katonai Főiskola rádió-felderítő szakán. Én voltam a civil kontroll.*)

Eltelt néhány munkás év

Közben irigykedve láttam, hogy fiaim az internet megjelenésével, a kiteljesedett művelt világot bajtársként magukhoz ölelve romantikus kalandjátékok lovagjaiként mulatták az éjszakai órákat. Játszva fejlesztve nyelvtudásukat. Időben és térben messze eresztve fantáziájukat. Aztán az egyik hét szerdájának estéjén, amikor idősebb fiam megkért, hogy vasárnap 23:30-ra menjek érte a repülőtérre, (mert Ő néhány napos vizitet tesz, mint nagymester a londoni „beosztottainál”) tudtam, hogy az új Camelot legyőzte az én Winnetou-mat.

Minden szempontból megalázó veszteséget szenvedtem, ami nagyon-nagy örömet okozott a lelkemnek. Érdemes volt dolgozni. Fogunkat összeszorítva küzdeni. Íme, a gyermekeink élete már könnyebb, szabadabb lett. Emlékszem, első nyugati

utamra 1976-ban, 6 hónapot kellett „készülnöm”. Egyik főorvos „ismerősöm” megkapta paraszolvenciaként, karácsonyra (*dec. 24-re*) a majd csak december 27-én megjelenő IBUSZ prospektust. (*Ma ezt hívjuk kapcsolati tőkének.*) Ezen adatok ismeretében 1975. december 27-én reggel 6 órakor beálltam kb. 30.-nak a 8 órakor nyíló Bartók Béla úti IBUSZ iroda elé. (*A hó nem esett. Fagyni sem fagyott. Téli kabát, kesztyű, sál, plusz „belső nagykabát”. Akkor, a vörös csillagos, lapos „bádögüvegek” még nem léteztek. Akkor, a Szozjuzban fémből még csak tankokat gyártottak.*) Szóval álltunk, mi kiválasztott protekciósok. (*Még a csókos kifejezés sem terjedt el.*) Mindenki táskájában ott lapult a majd aznap délután megjelenő prospektus, megjelölve 8-10 nyugati utat. Nyolc nulla-nullakor kinyitották az ajtót, kb. 11-re sorra is kerültem. (*Óh, a prosztatám.*) Délre a maradékból sikerült ideiglenesen lefoglalnom egy 2 hetes spanyol körutat. (*Oda busszal, vissza, repülővel.*) Mellékeltek egy paksaméta nyomtatványt, ami mindenről szólt, csak az útról nem. A főnökömnek, a docens elvtársnak felelősséget kellett írásban vállalnia értem. „A tanársegéd elvtárs annyira megbízható ifjúkommunista, hogy biztosan vissza is fog jönni. Amint azt a mellékelt dokumentumokból kiviláglik. Aranykoszorús KISZ tag, Miniszteri Dicsérettel rendelkezik. Nagy odaadással konzultálja a vietnámi testvéreinknek az internacionalista szolidaritás útján nálunk tanuló gyermekeit. Családi viszonyai rendezettek. Apja és anyja párton kívüli, de a szocializmus eszméjéhez elkötelezett, nyugdíjas munkásemberek. Horváth elvtárs néhány éven belül sikeres doktori cselekményt fog abszolválni. Jelenleg ennek érdekében intenzív orosz nyelvtanfolyamra jár, és végzi a Marxista-Leninista Esti Egyetem (MLEE) filozófia szakosítóját. A fentiek alapján biztos vagyok benne, hogy nem kalandvágyból kíván a francóista Spanyolországba utazni. Dátum. Aláírás: egy. doc.”

Ezen ajánlás után a beadott kérelemre, a megfelelő helyen, a megfelelő tiszt rányomta a „**Mehet!**” pecsétet. Isten nyugosztalja a kb. 20 év múlva elhunyt főnökömet, akinek természetesen a római katolikus szertartás szerinti temetése volt, papi celebrálással. Soha nem feledem plébános úr szavait: „M. testvérünk hófehér lelkének kisugárzását, sajnos elfedte előlünk az élet pora!” (*Igen, Ő egy shakespeare-i figura volt.*)

A BM engedély birtokában az utazás valuta szükségletét, az IBUSZ részére meg kellett igényelnem a Magyar Nemzeti Banktól. (*Én 5 dollárt kaptam kézhez,*

„pisipénzre”) Márciusra ez is megjött. A spanyol nagykövetség vízuma megérkezése után, már csak átutazó vízumot kellett kérnem az olasz és a francia nagykövetségen. Mindezek birtokában, nyugdíjas szüleim hathatós segítségével befizethettem a kb. 5 havi nettófizetésemnek megfelelő részvételi díjat. Roppant büszke és boldog voltam. 28 évesen utazhattam nyugatra, Spanyolországba. Nem csak Bécsbe, mint néhány szintén boldog kollégám. *(Az út valóban fenomenális volt, és vissza is jöttem, de most itt ez nem hiszem, hogy fontos lenne!)*

Térjünk vissza az eredeti témához. Akkor ott 2000-ben, a szerda esti beszélgetésen értettem igazán meg, hogy megváltoztak a körülmények. A 20 éves egyetemista fiam, az internetes kalandjátékban „beszerzett” lovagtársaihoz utazik Londonba, saját zsebpénzén. Az útlevelét leemelte a polcról. Brit vízumról nem is hallott. A Wizz air repülőjegyét is a neten vette meg. Egyetlen problémája, hogy az éjfél környékén Feri-hegyre *(akkor még nem Liszt Ferencre)* érkező géptől haza kell jönnie. *(Neki „Merlin-nek”, a nagy varázslónak az utazás többi költségéhez képest igen magas magyar taxira már nem jutott pénze.)* Természetesen boldogan mentem a családi piros Ladával *(a „Pilá”-val)* érte. Egy 52 éves tartalékos őrmester apa, igazán megtehetett ennyit a 20 éves „lovag” fiáért.

Eltelt újabb néhány év

Jött a NATO tagság, majd az Unióba is felvettek bennünket. Már biztonságban voltunk szabadok. Szabadon utazhatunk akár keletre, akár nyugatra, de a legnagyobb szabadságot az információ szabadsága jelentette. Megismerhettük azokat, akik megpróbálták kiszabadítani ezt a kicsiny országot saját börtönéből. Minden 1956-ban, október 23-án a forradalommal békésen kezdődött. Majd jöttek a „tankok” és ezzel megkezdődött a szabadságharc. Mint közismert, ezt a szabadságharcot leverték. Leverték, mint az 1848/49-est is. ’48 után jött, **1849. október 6-a**, ’56 után pedig **1958. június 16-a**, a „tábornokok” kivégzése. A résztvevők megsemmisítése, bebörtönzése, elüldözése. A történelem kerekét azonban nem lehet megállítani! 1849 után 18 évet kellett várni a kiegyezésre, így ’56 után is várakozással teltek az évek. ’89-re éppen 33 évet kellett várni. Hosszú idő. A halottak nem támadhattak fel, sőt a résztvevők közül is sokan a sírba költöztek. Azért maradtak, hála a gondviselésnek éppen elegendő, hogy folytathassák az akkor elkezdetteket.

Minden elkötelezett „tanító” feladata lenne

A változás elindult, de végtelen lassú volt. Először csak október 23-át ünnepeltük meg a kivégzettek 301-es parcellájában. Aztán már Recskre, a kényszermunkatáborba is szabad volt elzarándokolni. Manapság, 20 évvel a megszálló csapatok távozása után végre az I. és a II. világháború hősi halottairól, hadifoglyairól, a gulágokra hurcolt civilekről, a megszállók atrocitásairól, valamint a kitelepített tízezrekről is szabad beszélni. Lassan az iskolai tananyagba is bekerülnek ezek a borzalmak. Természetesen nem minden, nem a teljes valóság, nem a kiforrott igazság. Végre a hatalom is rájött, hogy csak egyetlen út létezik a embertelenségek megismétlődésének elkerülésére, ez pedig az összes fiatal felvilágosítása. Minden iskola típusban, minden diáknak érthető formában részletesen, az ő szellemi szintjén elemezni kell a történeteket. Bár milyen kellemetlen is ez egyeseknek, bármekkora szégyene is ez a társadalom akár nagyobb csoportjainak is. Egyetlen cél lehet, hogy soha az ő, a gyermekük, az unokájuk, az elkövetkező tízedik, vagy századik generációjában se következzen be ilyen ocsmányság újra! Az legkülönbözőbb szinten, és a legkülönösebb tárgyakat tanító összes tanárnak szent kötelessége minden mondatát úgy megfogalmazni, hogy diákjai megértsék, nem ismétlődhetnek meg a fenti borzalmak, valamint azt is a tanulók tudatába kell vésni, hogy ezen „parancsok” tovább adása felnőtté válásuk után az ő kötelességük is lesz. *(Mindez, őszintén megvallva a szükségesnél gyengébben megy.)* Sokan közülünk, tanárok közül széttárják karjukat: „Az én feladatom a cosinus tétel megtanítása, vagy a kosárra dobási technikák besulykolása, nem az '56. Különben is rend van! Béke van! Jogállamban élünk! Minek a múltat felhánytorgatni?” **Nem** helyes az ilyen, vagy ehhez hasonló vélekedés! Ettől már csak egy lépésre van „a múltat végképp eltörölni” szemlélet.

A fenti tépelődés közben többször felmerült bennem: Én '56-ban még csak 8 éves voltam, így nem is vehettem részt a harcokban, de vajon mit tettem volna 20, 30 vagy 40 évesen? Minden „mi lett volna ha” típusú kérdés történelmietlen! **Ostobaság!** „Mit teszek **ma** érte és kell tennem '56-ért **holnap**? Ez a jó kérdés!” Csak ez mutathat előre. A mára könnyebb felelni: Elviszem a rám bízott ifjúságot a 301-esbe, Recskre. Meghívom a még élő szemtanukat a diákság felvilágosítására. Ez rendben is van, de...

Mit kell tennem holnap?

Nem is olyan nehéz a válasz. '56 lassan 60 éve volt. A szemtanúk igen csak megöregedtek. Még 10 év és már név szerint fogjuk ismerni az összes még élő résztvevőt. Egyetlen lehetőségünk van, melléjük állni! Megfogni velük együtt a „zászlót” és ha végképp kiesik a kezükből, akkor nekünk kell, az '56-ban nyolc éveseknek, az '56-ban még meg sem születetteknek, azoknak, akiket még meg sem csaphatott a forradalom szele, az igazi '56-osok helyett magasra emelni a most már „közös zászlót”. A feladat magasztos, de méltóságteljesen elvégezni roppant nehéz. Nem a csatában, a halálos sebet kapott bajtársunk zászlaját emeljük magasra. *(Ezt már annyian és annyira szépen leírták, lefestették.)* Nekünk, akik **„szüzek voltunk a forradalomban”** kell átvenni az élet természetes rendje miatt elhaló „szellemi bajtársaink” kezéből a **valóságos, puszkaporos forradalom lyukas zászlaját**. Ez a feladat sok körültekintést kíván. Könnyen a fejükhöz vágthatják: „Mit nyomulsz? Milyen előnyhöz akarsz jutni? Ezzel akarod a többieket lekörözni? Biztos vagy benne, hogy ezt te kiérdemelted?” *(És ha nyíltan nem is hangzanak el ezek a kérdések, mindenkinek válaszolni kell legalább önmagának rájuk!)*

Az én válaszom megszületett

66 évesen, nyugdíjazva, tehát az aktív közéletből kivonulva, tiszta lelkiismerettel kértem felvételemet az „**'56-os Szabadságharcos Lovagrend**”-be. Magamra öltöm a lovagrend köpenyét. Fejemre teszem a kalpagját, hadd lássa minden barátom, minden ellenségem és a legveszélyesebbek, a közömbösök is, hogy hová tartozom.

Epilógus:

2014. augusztus 18-án délelőtt, a soproni evangélikus templom oltára előtt fogja a rend Nagymestere bal, majd jobb vállamra tett avató karddal az egész világnak szentesíteni fogadalmamat. Ezzel fiaim mesebeli Lancelotja helyett, valódi '56-os Szabadságharcos Lovaggá szentelnek. **Ez a stigma életem végéig rajtam marad.**

Budapest, 2014. június 16.

Dr. Horváth László Ferenc